

hraun og er orðið afbragðs tært þegar það kemur fram aftur. Er það Rangá ytri sem af því verður. Rangárbotninn austari er eitt af því, sem ferðamönnum er ráðandi til að skoða á landi hér, þetta hyldjúps, blágræna uppgönguanga þarna í hraunröndinni. Er þar líka fróðlegt að sjá eina tegund byrjandi dalmynd-

unar. Rangárbotninn vestri virðist mér helst vera leki úr Þjórsá, eins og Schythe hefir getið til (Hekla og dens sidate Udbrud bls. 7). En áður hafi eg getið um að Þjórsá lekur vestur yfir í gjána, (sem nefna mætti Rauðárgjá), og kemur það vatn í Þjórsá aftur.

22. 11.—15. 1.

Ragnheiður Thórarensen.

Eftirmæli.

Parvulum, sed ægre
composui, insomnis in
tinnienteinferno stupidi-
tatis.

Ragnheiður Thórarensen, sem andaðist 9. þ. m. á heimili dóttursonar síns Gests Einarssonar á Hæli, var fædd 13. júlí 1816 og varð þannig rúmlega 97¹/₂ árs. Ragnheiður var ættuð vel, dóttir Páls Melsteðs amtmanns, og Önnu Sigríðar dóttur Stefáns konferensráðs Þórarinssonar. En Páll faðir hennar var Þórðarson, Jónssonar (þess er tuddann setti í ána), Halldórssonar, Þorbergssonar Hrólfssonar sterka; en Hrólfur var í karlegg kominn af Lopti ríka og hefir Jónafat ættfræðingur leitt að því mörg rök, að Loptur hafi í karl-

legg verið frá bróður Ara fróða; en Ari sjálfur segir að það sé sama ættin og hin forna konungætt Svía, og þarf ekki að efa, að hann segir það satt.

Ragnheiður giftist 1841 frænda sínum Vigfúsi Sigurðarsyni Thórarensen sem seinna varð sýslumaður Stranda-
manna. Hafði sá ráðahagur verið mjög að hans vilja, og henni líklega ekki á móti skapi. Var Vigfús hvatleiksmaður og vel viti borinn eins og hann átti ætt til, en varð drykkfeldur um of. Vigfús var sonarsonarsonur og sonar-
dóttursonur Þórarins á Grund*), (sem

*Af sama karleggnum og Þórarinn, niðji æra Sveins lærða, var Sveinn Pálsson, náttúrufræðingur og læknir, ágætur mað-

Bogi Benediktsson nefnir flugakarp-an), dótturdóttursonur Bjarna Pálssonar, náttúrufræðingur og landlæknis, (sem afbragðsmaður var, bæði að viti og velvild), en dótturdótturdóttursonur Skúla fógeta.

Ragnheiður hafði í æsku verið kvenna fríðust, og vel viti borin; en þessa á milli og að vera vitur er löng leið og vandrötuð, sem fáir fara, og sízt hjá fámennri úteyjarþjóð þar sem starfið að hugsa hefir verið og er enn í hinni mestu fyrir-litningu; en þó á engin þjóð til vitrari að telja en Íslendingar. Enginn skör-ungur hafði Ragnheiður verið, þó að skörungsskapur hafi til verið í ættum hennar; en eitthvað af lífsaflí Hrólfs hins sterka var þó í því að eiga 14 börn á 13 árum, og eins í því að lifa svona lengi þrátt fyrir allt annað en heilsusamlegar ástæður, þar eð hún, á efri árum, lá mikið af vetrinum rúm-föst sökum kulvísi. Hef ég líka heyrt eftir henni haft að henni hafi aldrei verulega hlýnað þau árin sem hún var í Strandasýslunni. Bendir þetta til þess að hjartað í henni hafi ekki verið nógu afmikið, þó að það reyndist svona þraut-seigt, og blóðstreymið í útlimum því ekki nógu hraðfara. Það mun vera ein af algengustu ástæðum til kulvísi,

ur; en systir Þórarins átti Svein lögmann Sölvason og var þaðan kominn Pétur Guðjohnsen; en í karlegg var Pétur kominn af Sigurði syni Hrólfs sterka.

og hvort menn eru kulvísir af þeirri orsök einkum, geta þeir ef til vill markað af því, hvort þeim kólnar fyrst á hægra fæti. Getur þetta líka skýrt nokkuð hvervegna Ragnheiður var ekki atkvæðakona mikil; en stílt hafði hún verið og þolinmóð. Séra Jón Halldórsson langafi Ragnheiðar hefir vist verið síðastur framúrskarandi kraptamaður í þann legg frá Hrólfi, og yfirleitt mun saga íslenzkrar orku síðan um 1600 vera hnignunarsaga, þó að nú sé aftur að rétta við. Eru ástæðurnar til þeirrar hnignunar ekki vandfundnar, þó að menn virðist stundum gleyma því, hvílik umskifti urðu á högum þjóðarinnar um aldamótin 1600

Vígfús Thórarensen andaðist 1854. Eftirlaun ekkjunnar voru eitthvað um 100 kr. og varð því fjölskyldan að tvístrast; var Ragnheiður lengst af síðan eða um 40 ár, á Hæli, hjá Steinunni dóttur sinni og Einari. Niðjar hennar munu hafa verið orðnir nálægt 100 að tölu, en af því er dáið þriðjungur, eða nálægt því. Af börnum hennar lifa 6 ennbá; Guðrún, átti fyrst Guðna bónda Magnússon, af ætt Finns biskups, en giftist síðan Kristjáni Þorsteinssyni; Anna Sigríður, ekkja Péturs Péturssonar bæjargjaldkera; hefir Anna síðan á barnsaldri, eða lengur en hálföld kennt að leika á pianó; Bjarni, skipstjóri; Ingibjörg, gift Guðna bónda Þorsteinssyni í Eystritungu í Landeyjum; Sigríður, hagleikskona mikil og hefir

um langan aldur kennt hannyrðir; Vigfúsína, gift Mariusi Gilsfjörð, kaupmanni á Ísafirði. En auk þeirra fimm sem í barnæsku önduðust eru dáin: Stefanía;

Steinunn, er átti Einar Gestsson í Hæli, og Oddgeir; hann druknaði í róðri.

24. febr.

Á annari stjörnu.

Es ist doch an der Zeit das bioradiative Aufeinandervirken der Lebewesen, auch von Stern zu Stern einzusehen. Diese Einsicht erst wird dem Affenhaften und schlimmer als Affenhaften des Homo stupidus ein Ende machen. — Ennfremur: því heimsvari sem einhver er og því fáfróðari, því fljóttari er hann til að ætla þann geggjaðan, sem eitthvað bregður frá venju í orði eða athöfn.

I.

Í mörg ár hefi eg flestar nætur og oft um daga, hugsað meira eða minna um eðli drauma; var mér það mikið áhugaefni; virtist mér sem ekki allfáum öðrum, að á þeirri leið mundi helzt mega fá einhvern skilning á eðli meðvitundarinnar. En það er efni, sem enginn vísindamaður getur alveg leitt hjá sér að ihuga. Eitthvað las eg um drauma, og þótti mér þar mest koma til þess sem spekingurinn Schopenhauer (Sjöpénháer)

hefir ritað um þau efni. En mest gerði eg að því að athuga það sem mig sjálfan dreymdi og reyna að rekja það til þess sem mér hafði komið í hug í vöku eða þeirra áhrifa sem meðvitund mín hafði orðið fyrir, svo að eg tæki eftir. Sitthvað þóttist eg geta rakið, en lítið sem ekkert varð mér ágengt í að skilja eðli draumvitundarinnar; og mér virtist, sem þeir er um drauma höfðu ritað, hefði aldrei gert sér verulega ljóst, hvað þar er að skilja. Þar var Schopenhauer mikil og merkileg undantekning, og sýnir það, hvernig stundum þarf hina vitrustu menn til að taka eftir því sem eftirá virðist næstum því sjálfsagt að byrja á að skilja. Enginn, sem eg hafði kynst, hafði eins glöggt og Schopenhauer fundið til þess hvað draumvitundin er undarleg; honum virtist það ljósara en öllum öðrum hvað það er furðulegt, að í svefni skuli menn, án þess að nota augun, geta séð eins glöggt og í vöku með opnum augum. En vilji